АНОТАЦІЇ

УДК 338

Рецензент: Колосок Валерія Михайлівна, д-р екон. наук, професор, зав. кафедри транспортного менеджменту і логістики ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет», Україна

С. О. Білоус-Сергєєва, П. В. Солошенко

ЖІНОЧЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО: ТЕОРЕТИЧНІ МОДЕЛІ ТА ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ

Авторами розглянуто теоретичні моделі, що визначають підприємницьку мотивацію у жінок, виділено особливості ділових стратегій жінок-підприємців, їх відмінності від стратегій чоловіків-підприємців. Окреслено основні проблеми жіночого підприємництва в Україні та запропоновано низку ініціатив для їх подолання.

Ключові слова: підприємництво, жінки, теоретична модель, підприємницька мотивація, особливості жіночого підприємництва.

Авторами рассмотрены теоретические модели, определяющие предпринимательскую мотивацию у женщин, выделены особенности деловых стратегий женщин-предпринимателей, их отличия от стратегий мужчин-предпринимателей. Определены основные проблемы женского предпринимательства в Украине и предложен ряд инициатив для их преодоления.

Ключевые слова: предпринимательство, женщины, теоретическая модель, предпринимательская мотивация, особенности женского предпринимательства

The author considers theoretical models that determine entrepreneurial motivation in women, identifies features of business strategies of women entrepreneurs, their differences from men. The main problems of women's entrepreneurship in Ukraine are outlined and a number of initiatives are proposed to overcome them.

Keywords: entrepreneurship, women, theoretical model, entrepreneurial motivation, features of women's entrepreneurship

УДК 336.767.2(100)

Рецензент: Джусов Олексій Анатолійович, д-р екон. наук, доцент, професор кафедри маркетингу та міжнародного менеджменту, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, Україна

О. О. Бененсон, Н. О. Краснікова

СЕКТОРНІ БІРЖОВІ ФОНДИ SPDR ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ІНСТРУМЕНТ

Робота присвячена вивченню інвестиційного потенціалу секторних біржових фондів SPDR, розглянуті переваги інвестування в акції таких фондів, у порівнянні з інвестуванням в акції компаній або паї відкритих взаємних фондів, вивчена динаміка ринкових цін акцій

секторних біржових фондів як у сприятливі, так і у кризові періоди на фондовому ринку, визначені найбільш привабливі секторні біржові фонди для цілей інвестування.

Обробка даних здійснювалась з використанням статистичних методів, методу порівняння, графічного представлення матеріалу. В результаті проведених досліджень було встановлено, що акції біржових фондів мають ряд переваг перед простими акціями корпорацій і паями звичайних відкритих взаємних фондів, та ϵ досить привабливими для цілей інвестування.

Було встановлено, що акції біржових фондів Select Sector SPDR Fund – Health Care (XLV) і Select Sector SPDR Fund – Technology (XLK) є найбільш привабливими для інвестування серед всіх секторальних біржових фондів групи SPDR. При цьому акції фонду Select Sector SPDR Fund – Technology (XLK) мають найвищий потенціал зростання в сприятливі періоди на фондовому ринку і помірний ризик – в кризові періоди; акції фонду Select Sector SPDR Fund – Health Care (XLV) мають досить високий потенціал зростання в сприятливі періоди на фондовому ринку і малий ризик – у кризові періоди.

Ключові слова: інвестиції, фондовий ринок, акції, біржовий фонд, індекси, курсова вартість, ризик.

Работа посвящена изучению инвестиционного потенциала секторных биржевых фондов SPDR, рассмотрены преимущества инвестирования в акции таких фондов, по сравнению с инвестированием в акции компаний или паи открытых взаимных фондов, изучена динамика рыночных цен акций секторных биржевых фондов как в благоприятные, так и в кризисные периоды на фондовом рынке, определены наиболее привлекательные секторные биржевые фонды для целей инвестирования.

Обработка данных производилась с использованием статистических методов, метода сравнения, графического представления материала. В результате проведенных исследований было установлено, что акции биржевых фондов имеют ряд преимуществ перед простыми акциями корпораций и паями обычных открытых взаимных фондов, и являются достаточно привлекательными для целей инвестирования.

Было установлено, что акции биржевых фондов Select Sector SPDR Fund – Health Care (XLV) и Select Sector SPDR Fund – Technology (XLK) являются наиболее привлекательными для инвестирования среди всех секторных биржевых фондов группы SPDR. При этом акции фонда Select Sector SPDR Fund – Technology (XLK) имеют наивысший потенциал роста в благоприятные периоды на фондовом рынке и умеренный риск – в кризисные периоды; акции фонда Select Sector SPDR Fund – Health Care (XLV) имеют достаточно высокий потенциал роста в благоприятные периоды на фондовом рынке и малый риск – в кризисные периоды.

Ключевые слова: инвестиции, фондовый рынок, акции, биржевой фонд, индексы, курсовая стоимость, риск.

The paper work is devoted to the study of the investment potential of sectoral exchange-traded funds SPDR, the advantages of investing in shares of such funds compared to investing in shares of companies or in units of mutual funds are examined, the dynamics of market prices of shares of sectoral stock funds in both favorable and crisis periods on the stock market has been studied, identified the most attractive sector exchange-traded funds for investments.

Data processing was carried out using statistical methods, a comparison method, a graphical representation of the material. As a result of the studies, it was found that the shares of exchange-traded funds have a number of advantages over ordinary stocks of corporations and over the shares of ordinary mutual funds and are attractive enough for investment purposes.

It was found, that stocks of exchange-traded funds the Select Sector SPDR Fund – Health Care (XLV) and Select Sector SPDR Fund – Technology (XLK) are the most attractive for investment among all others sectoral exchange-traded funds of the SPDR group. At the same time, Select Sector SPDR Fund – Technology (XLK) stocks have the highest growth potential in favorable periods in the stock market and moderate risk in crisis periods; stocks of Select Sector SPDR Fund – Health Care (XLV) have a fairly high growth potential in favorable periods in the stock market and low risk in times of crisis.

Keywords: investments, stock market, stocks, stock exchange fund, indexes, market value, risk.

Рецензент: Шевцова Олена Йосипівна, д-р екон. наук, професор, зав. кафедри фінансів, банківської справи та страхування Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, Україна

В. Г. Бикова, І. В. Тімар, Б. Д. Биков

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ОТГ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА

Наведено хронологію розвитку поняття «фінансові ресурси» в економічній науці та складові фінансових ресурсів об'єднаних територіальних громад в Україні та європейських країнах. Досліджено взаємозв'язок між формуванням фінансових ресурсів об'єднаних територіальних громад та підприємницькою активністю в Україні. Визначено пріоритетний інструментарій управління фінансовими ресурсами ОТГ з акцентом на інвестиційні та грантові механізми, використання якого сприятиме розвитку підприємництва.

Ключові слова: об'єднані територіальні громади, фінансові ресурси, підприємництво, інвестиційні механізми, грантові механізми.

Приведена хронология развития понятия «финансовые ресурсы» в экономической науке и составляющие финансовых ресурсов объединенных территориальных общин в Украине и европейских странах. Исследована взаимосвязь между формированием финансовых ресурсов объединенных территориальных общин и предпринимательской активностью в Украине. Определен приоритетный инструментарий управления финансовыми ресурсами ОТО с акцентом на инвестиционные и грантовые механизмы, использование которого будет содействовать развитию предпринимательства.

Ключевые слова: объединенные территориальные общины, финансовые ресурсы, предпринимательство, инвестиционные механизмы, грантовые механизмы.

There are presented the chronology of the development of the concept of «financial resources» in economic science and the components of financial resources of the united territorial communities in Ukraine and in European countries. The relationship between the formation of financial resources of the united territorial communities and entrepreneurial activity in Ukraine is investigated. The priority tool for managing the financial resources of the UTC is defined with the emphasis on investment and grant mechanisms, the use of which will contribute to the development of entrepreneurship.

Keywords: united territorial communities, financial resources, entrepreneurship, investment mechanisms, grant mechanisms.

УДК 519.8

€. С. Бортульов, О. Г. Яковенко

МОДЕЛЮВАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТАМИ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Авторами розглянуто проблему моделювання системи управління проектами інформатизації на підприємстві, розроблено економіко-математичну модель для оцінки й оптимізації розподілу проектних робіт між виконавцями.

Ключові слова: експертна оцінка, метод PERT, економіко-математична модель, діаграма Ганта.

Авторами рассмотрена проблема моделирования системы управления проектами информатизации на предприятии, разработана экономико-математическая модель для оценки и оптимизации распределения проектных работ между исполнителями.

Ключевые слова: экспертная оценка, метод PERT, экономико-математическая модель, диаграмма Ганта.

The authors considered the problem of modeling an information project management system at an enterprise, developed an economic and mathematical model for evaluating and optimizing the distribution of design work between performers.

Keywords: expert estimation, PERT method, economic-mathematical model, Gantt chart.

УДК 331.215.24

О. П. Величко, Л. А. Величко, С. Ю. Бережецька

МЕНЕДЖМЕНТ ОПЕРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ ТОРГОВЕЛЬНОЇ ЛОГІСТИКИ НА РИНКУ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ

Актуалізовано комплексні методичні підходи до розробки управлінських рішень в системі менеджменту дистрибутивної логістики. Окреслено напрями раціоналізації бізнес-процесів постачання та транспортування при розповсюдженні продукції за каналами збуту. Запропоновано шляхи підвищення ефективності менеджменту ланцюга поставок у середовищі торговельної логістики.

Ключові слова: логістичний менеджмент, торговельна система, продовольство, раціоналізація, бізнес-процес, постачання, транспортування.

Актуализированы комплексные методические подходы к разработке управленческих решений в системе менеджмента дистрибутивной логистики. Определены направления рационализации бизнес-процессов снабжения и транспортировки при распространении продукции по каналам сбыта. Предложены пути повышения эффективности менеджмента цепи поставок в среде торговой логистики.

Ключевые слова: логистический менеджмент, торговая система, продовольствие, рационализация, бизнес-процесс, поставки, транспортировка.

Complex methodological approaches to the development of management decisions in the management system of distributive logistics have been updated. The directions of rationalization of business processes of supply and transportation at distribution of production on distribution channels are outlined. The ways of increasing the efficiency of supply chain management in the trade logistics environment are suggested.

Keywords: logistics management, trading system, food, rationalization, business process, supply, transportation.

Рецензент: Липов Володимир Валентинович, д-р екон. наук, професор, професор кафедри міжнародної економіки та менеджменту зовнішньоекономічної діяльності Харківського національного економічного університету імені Семеня Кузнеця, Україна

Н. П. Воробйова, С. П. Гаврилюк

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОГО ПІЛПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

Мета роботи — дослідження теоретичних і практичних засад фінансового забезпечення туристичного підприємництва з урахуванням галузевих особливостей, вивчення проблем, що перешкоджають його оптимізації. Методологія дослідження передбачає застосування індексного методу, системно-структурного й економіко-статистичного аналізу. Зазначені методичні підходи дозволяють дослідити динаміку показників фінансової діяльності підприємств, структуру фінансового потенціалу, а також об'єктивно відобразити основні показники економічного розвитку підприємств туристичного бізнесу. Наукова новизна роботи полягає в уточненні особливостей фінансового забезпечення суб'єктів туристичного підприємництва та ефективних фінансових інструментів їх діяльності з урахуванням сучасних умов і галузевої специфіки. Проведені дослідження дозволили розробити комплекс заходів із вдосконалення механізму фінансового забезпечення туристичних підприємств та активізації їх діяльності, впровадження яких призведе до суттєвого збільшення соціально-економічного впливу туризму на економіку країни.

Ключові слова: фінансове забезпечення, фінансовий потенціал, особливості фінансового забезпечення туристичних підприємств.

Цель работы — исследование теоретических и практических основ финансового обеспечения туристического предпринимательства с учетом отраслевых особенностей, изучение проблем, препятствующих его оптимизации. Методология исследования предполагает применение индексного метода, системно-структурного и экономико-статистического анализа. Указанные методические подходы позволяют исследовать динамику показателей финансовой деятельности предприятий, структуру финансового потенциала, а также объективно отразить основные показатели экономического развития предприятий туристического бизнеса. Научная новизна работы состоит в уточнении особенностей финансового обеспечения субъектов туристического предпринимательства и эффективных финансовых инструментов их деятельности с учетом современных условий хозяйствования и отраслевой специфики. Проведенные исследования позволили разработать комплекс мер по совершенствованию механизма финансового обеспечения туристических предприятий и активизации их деятельности, внедрение которых приведет к существенному увеличению социально-экономического влияния туризма на экономику страны.

Ключевые слова: финансовое обеспечение, финансовый потенциал, особенности финансового обеспечения туристических предприятий.

The purpose of the work is to study the theoretical and practical principles of financial support of tourism entrepreneurship, taking into account branch features, studying the problems that prevent its optimization. The methodology of the study is to apply the index method, the system-structural

and economic-statistical analysis. These methodical approaches allow us to investigate the dynamics of indicators of enterprises financial activity, structure of financial potential and objectively reflect the main indicators of economic development of tourism enterprises. The scientific novelty of the work is to clarify the peculiarities of financial support of tourism entrepreneurs and effective financial instruments in their activities, taking into account the current conditions of economic activity and branch specificity. Conducted studies allowed to develop a complex of measures to improve the mechanism of financial support of tourism enterprises and activation of their activity, the introduction of which will lead to a significant increase in the socio-economic impact tourism to country's economy.

Keywords: financial support, financial potential, the features of financial support of tourism entreprises.

УДК 334.338

Рецензент: Меліхов Андрій Анатолійович, д-р екон. наук, доцент, зав. кафедрою економіки підприємств ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет», Україна

Т. В. Горохова, Л. Ш. Маматова, Г. М. Мутерко

СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО ЯК ЕЛЕМЕНТ СОЛІДАРНОЇ ЕКОНОМІКИ

Авторами досліджено сутність поняття «соціальне підприємництво» з точки зору різних науковців та надано власне авторське визначення. Визначено основні проблеми розвитку соціального підприємництва в Україні та шляхи їх вирішення на основі зарубіжного досвіду, які створюють можливості для розвитку соціального підприємництва в Україні як елемента солідарної економіки.

Ключові слова: соціальне підприємництво, солідарна економіка, інновації, розвиток, соціально-економічний ефект, екологічний ефект.

Авторами исследована суть понятия «социальное предпринимательство» с точки зрения различных ученых и предоставлено собственное авторское определение. Определены основные проблемы развития социального предпринимательства в Украине и пути их решения на основе зарубежного опыта, которые создают возможности для развития социального предпринимательства в Украине как элемента солидарной экономики.

Ключевые слова: социальное предпринимательство, солидарная экономика, инновации, развитие, социально-экономический эффект, экологический эффект.

The authors investigated the essence of the concept of social entrepreneurship of different scientists and provided their own authorial definition. The main problems of development of social entrepreneurship in Ukraine and ways of their solution are determined on the basis of foreign experience, which create opportunities for development of social entrepreneurship in Ukraine as an element of solidarity economy.

Keywords: social entrepreneurship, solidarity economy, innovation, development, socio-economic effect, environmental effect.

Т. В. Гринько, Т. З. Гвініашвілі

ЕФЕКТИВНІСТЬ КОМУНІКАЦІЙ ЯК ФАКТОР ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО ПІДПРИЄМСТВА

В статті досліджено сутність та роль комунікацій у забезпеченні ефективного функціонування підприємства, визначено фактори формування ефективної системи комунікацій на підприємстві, а також комунікаційні бар'єри за типами структур управління. Запропоновано набір інструментів комунікації на підприємстві в залежності від їх форми та видів. Розроблено методичний підхід до оцінки ефективності системи комунікацій, що враховує критерії ефективності за кожним окремим об'єктом оцінок.

Ключові слова: комунікації, комунікаційні процеси, система комунікацій, ефективність, управління, розвиток підприємства.

В статье исследована сущность и роль коммуникаций в обеспечении эффективного функционирования предприятия, определены факторы формирования эффективной системы коммуникаций на предприятии, а также коммуникационные барьеры по типам структур управления. Предложен набор инструментов коммуникации на предприятии в зависимости от их формы и видов. Разработан методический подход к оценке эффективности системы коммуникаций, учитывающий критерии эффективности по каждому отдельному объекту оценки.

Ключевые слова: коммуникации, коммуникационные процессы, система коммуникаций, эффективность, управление, развитие предприятия.

The article investigates the nature and role of communications in ensuring the effective functioning of the enterprise, defines the factors of formation of an effective system of communication in the enterprise, as well as communication barriers by types of management structures. A set of communication tools at the enterprise depending on their form and types is offered. A methodological approach to assessing the effectiveness of the communication system has been developed, which takes into account the performance criteria for each individual evaluation object.

Keywords: communications, communication processes, communication system, efficiency, management, enterprise development.

УДК 614.2:001.8.004.12(477)

Рецензент: Брітченко Ігор Геннадійович, д-р екон. наук, професор, академік Академії економічних наук України, професор кафедри фінансів і банківської справи Ужгородського національного університету, Україна

О. В. Громцева

ТРИВАЛІСТЬ ЖИТТЯ ЯК КРИТЕРІЙ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ МЕДИЧНОЇ РЕФОРМИ

Розглянуто питання тривалості життя населення України. Обґрунтовано доцільність використання цього показника в якості критерія оцінки медичної реформи в Україні. Наведені статистичні показники, які підтверджують значущість тривалості життя для характеристики демографічної ситуації, що складається в Україні в останні роки.

Ключові слова: медична реформа, тривалість життя, очікувана тривалість життя, критерії оцінки.

Рассмотрены вопросы продолжительности жизни населения Украины. Обоснована целесообразность использования данного показателя в качестве критерия оценки медицинской реформы в Украине. Приведены статистические показатели, подтверждающие значимость продолжительности жизни для характеристики демографической ситуации, которая складывается в Украине в последние годы.

Ключевые слова: медицинская реформа, продолжительность жизни, ожидаемая продолжительность жизни, критерии оценки.

The material deals with the life expectancy of the Ukrainian population. The expediency of using this indicator as a criterion for evaluation of medical reform in Ukraine is substantiated. The statistical indicators that confirm the importance of life expectancy for the demographic situation in Ukraine in recent years are presented.

Keywords: medical reform, lifetime, life expectancy, evaluation criteria

УДК 330.43

Л. М. Дебунов, О. Г. Яковенко

ОГЛЯД ІСНУЮЧИХ АІ/ML-МОДЕЛЕЙ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Розглянуто найбільш відомі моделі фінансової стійкості, що використовуються у світі та в Україні. Запропоновано застосування штучних нейронних мереж для прогнозування можливого банкрутства компанії.

Ключові слова: фінансова стійкість, банкрутство, дискримінантна модель, регресійна модель, логістична регресія, logit-модель, нейронна мережа, машинне навчання, штучний інтелект.

Рассмотрены наиболее известные модели финансовой устойчивости, используемые в мире и в Украине. Предложено применение искусственных нейронных сетей для прогнозирования возможного банкротства компании.

Ключевые слова: финансовая устойчивость, банкротство, дискриминантная модель, регрессионная модель, логистическая регрессия, logit-модель, нейронная сеть, машинное обучение, искусственный интеллект.

The most famous financial sustainability models used in the world and in Ukraine are considered. The use of artificial neural networks to predict the possible bankruptcy of the company is proposed.

Keywords: financial sustainability, bankruptcy, discriminant model, regression model, logistic regression, logit model, neural network, machine learning, artificial intelligence.

Рецензент: Сардак Сергій Едуардович, д-р екон. наук., доцент, професор кафедри «Економіки та менеджменту туристичної діяльності», ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет», Україна

В. В. Джинджоян

ВИЗНАЧЕННЯ ПРІОРИТЕТІВ СОЦІАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТУРИСТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ ТА ЇХ РОЗВИТКУ

Автором здійснено аналіз ключових пріоритетів розвитку туристичних підприємств та їх соціальної діяльності. Встановлено, що криза в туристичній галузі призвела до значного зниження продажів туристичних продуктів. Визначено, що розвиток передового високоефективного та конкурентоспроможного туристичного комплексу — головне завдання нашої країни на сучасному етапі. Резюмовано, що сучасний стан і тенденції розвитку міжнародних відносин детермінували зміну внутрішнього клімату в туристичній галузі.

Ключові слова: туризм, туристичні підприємства, розвиток, пріоритети, фактори, турагент.

Автором осуществлен анализ ключевых приоритетов развития туристических предприятий и их социальной деятельности. Установлено, что кризис в туристической отрасли привел к значительному снижению продаж туристических продуктов. Определено, что развитие передового высокоэффективного и конкурентоспособного туристического комплекса — главная задача нашей страны на современном этапе. Резюмировано, что современное состояние и тенденции развития международных отношений детерминировали изменение внутреннего климата в туристической отрасли.

Ключевые слова: туризм, туристические предприятия, развитие, приоритеты, факторы, турагент.

The article analyzes the key priorities for the development of tourism enterprises and their social activities. It is established that the crisis in the tourism industry has led to a significant decrease in sales of tourism products. It was determined that the development of highly advanced and competitive tourist complex – the main problem of our country today. It is briefed that the moderncondition and tendencies of the development of international relations have determined the change of the inland climate in the tourism industry.

Keywords: tourism, tourism enterprises, development, priorities, factors, travel agent.

УДК 631.16:336.5

Рецензент: Писаренко Володимир Вікторович, д-р екон. наук, професор, зав. кафедри маркетингу Полтавської державної аграрної академії, Україна

Т. В. Дядик, В. І. Даниленко, Т. В. Боровик

МІЖНАРОДНА ПРАКТИКА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ

Авторами розглянута сутність й обґрунтована важливість ефективного та конкурентоспроможного розвитку сільського господарства України. Проаналізована міжнародна практика забезпечення конкурентоспроможності аграрного сектору економіки. На основі закордонного досвіду обґрунтовані ключові напрямки підвищення конкурентоспроможності.

Ключові слова: конкуренція, конкурентоспроможність, прибутковість, аграрний сектор, кооперація, інтеграція.

Авторами рассмотрена сущность и обоснована важность эффективного и конкурентоспособного развития сельского хозяйства Украины. Проанализирована международная практика обеспечения конкурентоспособности аграрного сектора экономики. На основе зарубежного опыта обоснованы ключевые направления повышения конкурентоспособности.

Ключевые слова: конкуренция, конкурентоспособность, прибыльность, аграрный сектор, кооперация, интеграция.

The authors consider the nature and validity of the effective and competitive development of Ukrainian agriculture. The international practice of ensuring the competitiveness of the agricultural sector of the economy is analyzed. Based on foreign experience, the key areas of competitiveness are substantiated.

Keywords: competition, competitiveness, profitability, agrarian sector, cooperation, integration.

УДК 338.48

Рецензент: Гринько Тетяна Валеріївна, д-р екон. наук, професор, декан факультету економіки Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, Україна

А. А. Кобченко, А. М. Лемберг

СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ

Досліджено проблеми управлінням стратегічним розвитком підприємств туристичної галузі та забезпечення їх конкурентоспроможності. Виокремлено основні особливості функціонування підприємств туризму. Автором запропоновано рекомендації щодо стратегій розвитку підприємств туристичної галузі.

Ключові слова: стратегія, підприємство туристичної галузі, інновації, конкурентоспроможність.

Исследованы проблемы управления стратегическим развитием предприятий туристической отрасли и обеспечения их конкурентоспособности. Выделены основные особенности функционирования предприятий туризма. Автором предложены рекомендации по стратегиям развития предприятий туристической отрасли.

Ключевые слова: стратегия, предприятие туристической отрасли, инновации, конкурентоспособность.

The problems of strategic development of tourism enterprises and ensuring their competitiveness are investigated. The main features of the functioning of tourism enterprises are highlighted. The author offers recommendations on strategies for the development of tourism enterprises.

Keywords: strategy, enterprise of tourism industry, innovations, competitiveness.

Рецензент: Драган Олена Іванівна, д-р екон. наук, професор кафедри економіки праці та менеджменту Національного університету харчових технологій, Україна

О. М. Коваленко, І. М. Вінічук

УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ НА СТРАХОВОМУ РИНКУ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Авторами розглянуто один з сучасних інструментів управління конкурентоспроможністю на страховому ринку — інформаційні технології, визначено їх змістовну та функціональну сутність. Розкрито чинники формування конкурентного середовища на страховому ринку та визначено переваги, які отримує страхова компанія при застосуванні сучасних інформаційних технологій в управлінні.

Ключові слова: конкурентоспроможність, стратегія розвитку організації, інформаційні технології, страховий ринок.

Авторами рассмотрен один из современных инструментов управления конкурентоспособностью на страховом рынке — информационные технологии, определена их содержательная и функциональная сущность. Раскрыты факторы формирования конкурентной среды на страховом рынке и определены преимущества, которые получает страховая компания, применяя современные информационные технологии в управлении.

Ключевые слова: конкурентоспособность, стратегия развития организации, информационные технологии, страховой рынок.

The article deals with one of modern tools of competitiveness management in the insurance market – information technologies, their content and functional essence determines. The factors of formation of a competitive environment in the insurance market are revealed and the advantages that the insurance company receives when applying modern information technologies in management are determined.

Keywords: competitiveness, organization development strategy, information technology, insurance market.

УДК 336.67

Н. Е. Ковшун, Н. Б. Кушнір, Д. С. Царук

ВАРТІСНО-ОРІЄНТОВАНІ ПОКАЗНИКИ ЯК ІНСТРУМЕНТИ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ СУЧАСНИХ ПІДПРИЄМСТВ

У статті основну увагу було зосереджено на дослідженні вартісно-орієнтованих показників, які є дієвими інструментами у процесі здійснення фінансового моніторингу сучасних підприємств. Встановлено, що незважаючи на поширення іноземними компаніями концепції вартісно-орієнтованого управління, вітчизняні підприємства все ще надають перевагу використанню показників прибутку від звичайної діяльності та показників рентабельності при оцінюванні фінансового стану, що у свою чергу спричинене невідповідністю ведення форм фінансової звітності. На думку закордонних авторів, використання вартісно-орієнтованих показників визначає взаємозв'язок між вартісно-орієнтованим управлінням та фінансовим моніторингом діяльності підприємств, адже показники вартості підприємства мають ряд переваг у фінансовому управлінні поряд із традиційними фінансовими інструментами. Зазначено, що застосування

методики вартісно-орієнтованих показників націлює підприємства на підвищення довгострокової вигоди та спонукає до більш ефективного використання ресурсів. Окреслено механізм впровадження інструментів вартісно-орієнтованого управління у систему фінансового моніторингу підприємства за допомогою даних форм фінансової звітності та диференціації показників на стратегічні та поточні. Наведено порядок розрахунку прибутку від звичайної діяльності до виплати відсотків та суми інвестованого капіталу, а також здійснено опис і порівняння моделей вартісних показників та методики їх розрахунку. Зазначено, що комплексне застосування інноваційних і традиційних інструментів моніторингу призводить до отримання більш об'єктивних оцінок фінансового стану підприємства.

Ключові слова: фінансовий моніторинг, вартісно-орієнтовані показники, інструменти фінансового моніторингу, прибуток від звичайної діяльності, рентабельність.

В статье основное внимание было сосредоточено на исследовании ценностно-ориентированных показателей, которые являются действенными инструментами в процессе осуществления финансового мониторинга современных предприятий. Установлено, что несмотря на распространение иностранными компаниями концепции ценностно-ориентированного управления, отечественные предприятия все еще предпочитают использовать показатели прибыли от обычной деятельности и показатели рентабельности при оценке финансового состояния, что в свою очередь вызвано несоответствием ведения форм финансовой отчетности. По мнению авторов, использование ценностно-ориентированных показателей определяет взаимосвязь между ценностно-ориентированным управлением и финансовым мониторингом деятельности предприятий, поскольку показатели стоимости предприятия имеют ряд преимуществ в финансовом управлении наряду с традиционными финансовыми инструментами. Отмечено, что применение методики ценностно-ориентированных показателей нацеливает предприятия на повышение долгосрочной выгоды и побуждает к более эффективному использованию ресурсов. Определен механизм внедрения инструментов ценностно-ориентированного управления в систему финансового мониторинга предприятия с помощью данных форм финансовой отчетности и дифференциации показателей на стратегические и текущие. Приведен порядок расчета прибыли от обычной деятельности до выплаты процентов и суммы инвестированного капитала, а также проведено описание и сравнение моделей стоимостных показателей и методики их расчета. Отмечено, что комплексное применение инновационных и традиционных инструментов мониторинга приводит к получению более объективных оценок финансового состояния предприятия.

Ключевые слова: финансовый мониторинг, ценностно-ориентированные показатели, инструменты финансового мониторинга, прибыль от обычной деятельности, рентабельность.

The article is focused on the study of cost-oriented indicators, which are effective tools in the process of financial monitoring of modern enterprises. It is found that, despite the concept of valueoriented management spread by foreign companies, domestic companies still prefer to use profit and loss indicators in the ordinary course of business, which is in turn caused by the inconsistency of maintaining financial statements. According to foreign authors, the use of value-oriented indicators determines the relationship of cost-oriented management and financial monitoring of the enterprises activity, because value indicators have several advantages in financial management, along with traditional financial instruments. The article points out that use of value-based metrics aims at maximizing long-term benefits and encouraging more efficient use of resources. The mechanism of implementation of value-oriented management tools in the financial monitoring system of the enterprise with the help of these forms of financial reporting and differentiation of indicators into strategic and current ones is outlined. The procedure for calculating the profit from ordinary activities before the payment of interest and the amount of invested capital is given, as well as the description and comparison of cost indicators models and methods of their calculation. It is noted that the integrated use of innovative and traditional monitoring tools leads to more objective estimates of the enterprises financial state.

Keywords: financial monitoring, value-oriented indicators, financial monitoring tools, operating income, profitability.

А. М. Колосов

СУЧАСНА ПАРАДИГМА МЕНЕДЖМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ НЕСТІЙКОГО РИНКОВОГО СЕРЕДОВИЩА

Викладено положення сучасної парадигми менеджменту підприємств в умовах змінюваного ринкового середовища, які надають підстави суб'єкту їхнього управління для здійснення своєчасних управлінських рішень щодо підтримки становища підприємства на ринку з урахуванням встановлення стану та типу невизначеності ринкових коливань.

Встановлено, що невизначеність ринкових коливань може бути двох видів: 1 — як невідомість або неусвідомленість внутрішніх закономірностей розвитку ринкового середовища, яка проявляє свої власні ще непізнані закономірності, 2 — невідомість, яка зовсім не має внутрішніх закономірностей і проявляється як хаотичність.

Ключові слова: підприємство, менеджмент, ринкове середовище, невизначеність середовища, парадигма управління.

Изложены положения современной парадигмы менеджмента предприятий в условиях изменяющейся рыночной среды, которые дают основания субъекту их управления для осуществления своевременных управленческих решений по поддержке положения предприятия на рынке с учетом установления состояния и типа неопределенности рыночных колебаний.

Установлено, что неопределенность рыночных колебаний может быть двух видов: 1 — как неизвестность или неосознанность внутренних закономерностей развития рыночной среды, которая проявляет свои собственные еще неопознанные закономерности, 2 — неизвестность, которая вовсе не имеет внутренних закономерностей и проявляется как хаотичность.

Ключевые слова: предприятие, менеджмент, рыночная среда, неопределенность среды, парадигма управления.

Are presented the provisions of the modern paradigm of enterprise management in an unstable market environment are presented, which offer the subject of their management to make timely management decisions to support the company's position in the market, taking into account the clarification of the state and type of uncertainty of market fluctuations. It was revealed that the uncertainty of market fluctuations can be of two types: 1 - as the unknown or unconsciousness of the internal laws of the development of the market environment, which manifests its own yet unknown laws, or 2 - as the unknown, which has no internal laws at all and manifests itself as randomness.

Keywords: enterprise, management, market environment, environmental uncertainty, management paradigm.

УДК 338

Ю. М. Комар, О. І. Черниш, О. Ю. Чернишов, В. Ю. Комар

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ КОНЦЕПТУАЛЬНОЇ АТРИБУТИВНОЇ МОДЕЛІ ТВОРЧОГО УПРАВЛІННЯ ПОВНОЦІННИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМНИЦТВА

Проведено обгрунтування теоретико-методологічних основ формування концептуальної атрибутивної моделі творчого управління повноцінним розвитком підприємництва.

Ключові слова: повноцінність, повноцінні атрибутивні системи, підприємництво, повноцінний розвиток підприємництва, концептуальна атрибутивна модель творчого управління.

Проведено обоснование теоретико-методологических основ формирования концептуальной атрибутивной модели творческого управления полноценным развитием предпринимательства.

Ключевые слова: полноценность, полноценные атрибутивные системы, предпринимательство, полноценное развитие предпринимательства, концептуальная атрибутивная модель творческого управления.

The ground of theoretic-methodological bases of forming of conceptual attributive model of creative management is conducted by valuable development of enterprise.

Keywords: full value, the valuable attributive systems are an enterprise, valuable development of enterprise, conceptual attributive model of creative management.

УДК 330.34:334.7(477)

Рецензент: Гончар Вікторія Василівна д-р екон. наук, професор, зав. кафедри маркетингу та бізнес-адміністрування ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет», Україна

М. С. Кравченко

АНАЛІЗ ДИНАМІКИ ТА СУЧАСНОГО СТАНУ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

В роботі проаналізовано сучасну динаміку розвитку підприємництва в Україні. Наведено статистичні дані щодо основних показників діяльності суб'єктів підприємництва в Україні за останні роки. Представлено порівняльні характеристики інструментарію кредитування суб'єктів підприємництва в Україні та світі.

Ключові слова: підприємництво, суб'єкти підприємництва, фінансування суб'єктів господарювання, державна підтримка, бізнес.

В работе проанализирована современная динамика развития предпринимательства в Украине. Приведены статистические данные по основным показателям деятельности субъектов предпринимательства в Украине за последние годы. Представлены сравнительные характеристики инструментария кредитования субъектов предпринимательства в Украине и мире.

Ключевые слова: предпринимательство, субъекты предпринимательства, финансирование субъектов хозяйствования, государственная поддержка, бизнес.

The paper analyzes the modern dynamics of the development of entrepreneurship in Ukraine. Statistical data on the main indicators of the activities of business entities in Ukraine in recent years are given. Comparative characteristics of tools for lending to business entities in Ukraine and the world are given.

Keywords: entrepreneurship, business entities, financing of business entities, state support, business.

Рецензент: Македон Вячеслав Владиславович, д-р екон. наук, доцент, професор кафедри міжнародної економіки і світових фінансів Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, Україна

І. Г. Курінна

ЕКОНОМІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВА: МЕТОДИЧНИЙ АСПЕКТ ОБҐРУНТУВАННЯ ІНТЕГРАЛЬНОЇ ОЦІНКИ

У статті пропонується розрахунок інтегрального показника економічного потенціалу підприємства на основі методу ранжирування факторів за допомогою експертних оцінок, що дозволяє глибоко проаналізувати резерви і можливості подальшого розвитку та розробити заходи щодо підвищення конкурентоспроможності та ефективності діяльності підприємства.

Ключові слова: потенціал, ранжування, економічний потенціал, інтелектуальний потенціал, кількісний підхід.

В статье предлагается расчет інтегрального показателя экономического потенциала предприятия на основе метода ранжирования факторов с помощью экспертных оценок, позволяеющий глибоко проанализировать резервы и возможности дальнейшего развития и разработать меры по повышению конкурентоспособности и эффективности деятельности предприятия.

Ключевые слова: потенциал, ранжирование, экономический потенциал, интеллектуальный потенциал, количественный подход.

The article proposes an integrated indicator of the enterprise economic potential based on the expert ranking factors. The proposed integral indicator analyzes the opportunities of the enterprise development for purpose the measures to increase the competitiveness and efficiency of the enterprise.

Keywords: potential, ranking, economic potential, intellectual potential, quantitative approach.

УДК 631.147:17.022.1] (477)

Рецензент: Семенча Ілона Євгенієвна, д-р екон. наук, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, Україна

В. Й. Куценко

КОНЦЕПЦІЯ ОРГАНІЧНОГО СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА В СОЦІАЛЬНО ОРІ€НТОВАНІЙ ЕКОНОМІЧНІЙ СИСТЕМІ

Автором розроблена концепція — основна ідея нової економічної теорії розвитку органічного сільськогосподарського виробництва на засадах рівномірного наділення землею усіх бажаючих господарів високої морально-етичної культури господарювання та соціальної відповідальності в соціально орієнтованій економічній системі, яка дозволяє знайти резерви поліпшення соціально-економічної та екологічної діяльності агрогосподарств і благополуччя усіх.

Ключові слова: надання землі, органічне виробництво, морально-етична культура, соціальна відповідальність.

Автором разработана концепция — основная идея новой экономической теории развития органического сельскохозяйственного производства на основе равномерного наделения землей всех желающих хозяев высокой морально-этической культуры хозяйствования и социальной ответственности в социально ориентированной экономической системе, которая позволяет найти резервы улучшения социально-экономической и экологической деятельности агрохозяйств и благополучия всех.

Ключевые слова: предоставление земли, органическое производство, морально-этическая культура, социальная ответственность.

The author has developed a concept – the main idea of a new economic theory for the development of organic agricultural production on the basis of uniformly providing all the willing owners with a high moral and ethical culture of management and social responsibility in a socially oriented economic system, which allows finding reserves for improving the socio-economic and environmental activities of agricultural enterprises and well-being all.

Keywords: land provision, organic production, moral and ethical culture, social responsibility.

УДК 338

Рецензент: Колосов Андрій Миколайович, д-р екон. наук, професор, професор кафедри менеджменту Луганського національного університету імені Тараса Шевченка, Україна

С. К. Кучеренко

АЛГОРИТМ ВИБОРУ АКТУАЛЬНИХ ЗАХОДІВ ПОКРАЩЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО СТАНОВИЩА ПІДПРИЄМСТВА НА РИНКУ

Функціонування будь-якого підприємства в сучасному швидко змінюваному середовищі потребує від його керівництва запровадження певних заходів, що підтримують прийнятний стратегічний стан підприємства на ринку просування його продукції. Теорією стратегічного управління розроблено безліч заходів і управлінських інструментів, які в цілому в менеджменті вітчизняних підприємств все ж таки не набули масового практичного застосування. Причина цього в наявності певного розриву між теорією і практикою стратегічного менеджменту, що потребує наукових досліджень саме у напрямку створення більш дієвих практичних механізмів застосування теоретичного надбання стратегічного менеджменту в практиці підприємств, зокрема, у вигляді чіткої послідовності дій на кшталт алгоритму, здатного для здійснення необхідних заходів з урахування нової ситуації на ринку.

Показано, що достатнім для алгоритму вироблення стратегічних заходів є встановлення чіткої послідовності дій стосовно встановлення стану підприємства на ринку збуту його продукції та подолання негативного впливу змінюваності збутових ринків шляхом визначення основних заходів стратегічного вибору підприємства. Для реалізації такого алгоритму представлено науково обґрунтовані рекомендації визначення стратегічного становища підприємства на ринку за методологією Бостонської консультативної групи та алгоритми вибору типу зростання підприємства, створення необхідної внутрішньої структури бізнес-одиниць усередині підприємства та формування необхідної торгівельної мережі, які найбільш наближені до тої параметризації і інформаційного забезпечення, що властиві практиці вітчизняних підприємств.

Ключові слова: стратегічний менеджмент, стратегічний вибір, алгоритм, становище підприємства, ринок, стратегічний тип зростання, структурні бізнес-одиниці, торгівельна мережа.

Функционирование любого предприятия в современном быстро изменяемой среде требует от его руководства введение определенных мер, поддерживающих приемлемое стратегическое положение предприятия на рынке продвижения его продукции. Теорией стратегического управления разработано множество мероприятий и управленческих инструментов, которые в целом в менеджменте отечественных предприятий все же не получили массового практического применения. Причина этого в наличии определенного разрыва между теорией и практикой стратегического менеджмента, что требует научных исследований именно в направлении создания более действенных практических механизмов применения теоретического наследия стратегического менеджмента в практике предприятий, в частности, в виде четкой последовательности действий типа алгоритма, способного для осуществления необходимых мероприятий с учетом новой ситуации на рынке.

Показано, что достаточным для алгоритма выработки стратегических мер является установление четкой последовательности действий по установлению положения предприятия на рынке сбыта его продукции и преодоления негативного влияния изменчивости сбытовых рынков путем определения основных мероприятий стратегического выбора предприятия. Сам алгоритм действий по улучшению стратегического положения предприятия должен отражать мероприятия, касающиеся определения выбора определенного типа его роста, необходимой и возможной внутренней реструктуризации предприятия и создание сети продвижения товаров на рынке. Для реализации такого алгоритма представлены научно обоснованные рекомендации определения стратегического положения предприятия на рынке по методологии Бостонской консультативной группы и алгоритмы выбора типа роста предприятия, создание необходимой внутренней структуры бизнес-единиц внутри предприятия и формирование необходимой торговой сети, которые наиболее приближены к той параметризации и информационного обеспечения, которые присущи практике отечественных предприятий.

Ключевые слова: стратегический менеджмент, стратегический выбор, алгоритм, положение предприятия, рынок, стратегический тип роста, структурные бизнес-единицы, торговая сеть.

The functioning of any enterprise in a modern rapidly changing environment requires that its management introduce certain measures that support the acceptable strategic position of the enterprise in the market for promoting its products. The theory of strategic management has developed many activities and management tools that, as a whole, in the management of domestic enterprises have not yet received widespread practical application. The reason for this is a certain gap between the theory and practice of strategic management, which requires scientific research for creating more effective practical mechanisms for applying the theoretical legacy of strategic management in the practice of enterprises, in particular, in the form of a clear sequence of actions, such as an algorithm capable of implementing the necessary measures given the new market situation.

It is shown that it is sufficient for the algorithm for developing strategic measures to establish a clear sequence of actions to establish the position of the enterprise in the market for its products and to overcome the negative impact of the variability of sales markets by determining the main measures for the strategic choice of the company. The algorithm of actions to improve the strategic position of the enterprise should reflect measures related to determining the choice of a certain type of its growth, the necessary and possible internal restructuring of the enterprise and the creation of a network for promoting goods on the market. To implement such an algorithm, scientifically based recommendations for determining the strategic the position of the enterprise on the market according to the methodology of the Boston advisory group and the algorithms for choosing the type of enterprise growth, the creation of the necessary internal structure of business units within the enterprise and the formation of the necessary trading network, which are closest to the parameterization and information support that are inherent in the practice of domestic enterprises.

Keywords: strategic management, strategic choice, algorithm, position of the enterprise, market, strategic type of growth, structural business units, distribution network

Рецензент: Гринько Тетяна Валеріївна, д-р екон. наук, професор, декан факультету економіки Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, Україна

О. В. Левкович

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РИНКУ ОБЛІГАЦІЙ В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Розглянуто особливості функціонування вітчизняного ринку облігацій в контексті економічної безпеки держави. Для дослідження впливу макроекономічних чинників на розвиток ринку облігацій було сформовано вибірку на основі індикаторів «облікова ставка», «рівень інфляції», «рівень безробіття», «середньорічний приріст ВВП», «бюджетний дефіцит (профіцит)», «державний борг», «ставка купона облігації», «поточна вартість облігації». На основі застосування методу головних компонент була здійснена редукція відібраних показників до трьох факторів: «вплив облікової ставки, рівня інфляції та ставки купона», «вплив державного боргу, дефіциту (профіциту) бюджету та рівня безробіття», «вплив темпу середньорічного приросту ВВП та поточної вартості облігації». За допомогою ієрархічного кластерного аналізу за виокремленими факторам впливу було здійснено виявлення однорідних груп країн в контексті розвитку ринку облігацій. Встановлено, що існує чітка та суттєва залежність ринку державних облігацій від зміни середньорічного темпу росту ВВП, облікової ставки, рівня інфляції, рівня бюджетного дефіциту та державного боргу країни. Обгрунтовано, що одним з важливих напрямків підвищення ефективності функціонування ринку облігацій України є створення ефективної та результативної системи гарантування прав інвесторів-фізичних осіб.

Ключові слова: корпоративні облігації, державні облігації, фондова біржа, інвестори, економічна безпека.

Рассмотрены особенности функционирования отечественного рынка облигаций в контексте экономической безопасности государства. Для исследования влияния макроэкономических факторов на развитие рынка облигаций была сформирована выборка на основе индикаторов «учетная ставка», «уровень инфляции», «уровень безработицы», «среднегодовой прирост ВВП», «бюджетный дефицит (профицит)», «государственный долг», «ставка купона облигации», «текущая стоимость облигации». На основе применения метода главных компонент была осуществлена редукция отобранных показателей до трех факторов: «влияние учетной ставки, уровня инфляции и ставки купона», «влияние государственного долга, дефицита (профицита) бюджета и уровня безработицы», «влияние темпа среднегодового прироста ВВП и текущей стоимости облигации». С помощью иерархического кластерного анализа по выделенным факторам влияния было осуществлено выявление однородных групп стран в контексте развития рынка облигаций. Установлено, что существует четкая и существенная зависимость рынка государственных облигаций от изменения среднегодового темпа роста ВВП, учетной ставки, уровня инфляции, уровня бюджетного дефицита и государственного долга страны. Обосновано, что одним из важных направлений повышения эффективности функционирования рынка облигаций Украины является создание эффективной и результативной системы гарантирования прав инвесторов-физических лиц.

Ключевые слова: корпоративные облигации, государственные облигации, фондовая биржа, инвесторы, экономическая безопасность.

The features of the functioning of the domestic bond market in the context of the economic security of the state are considered. To study the influence of macroeconomic factors on the

development of the bond market, a sample was formed based on the indicators such as «discount rate», «inflation rate», «unemployment rate», «average annual GDP growth», «budget deficit (surplus)», «state debt», «bond coupon rate», «current value of the bond». Based on the application of the principal component method, the selected indicators were combined into three factors: «the impact of the discount rate, inflation rate and coupon rate», «the effect of government debt, budget deficit (surplus) and unemployment rate» and «the effect of the average annual GDP growth rate and current bond value». Using a hierarchical cluster analysis of the identified influence factors, homogeneous groups of countries were identified in the context of the development of the bond market. It has been established that there is a clear and significant dependence of the government bond market on changes in the average annual GDP growth rate, discount rate, inflation rate, budget deficit and public debt of the country. It is proved that one of the important directions of increasing the efficiency of the Ukrainian bond market is the creation of an effective and efficient system for guaranteeing the rights of individual investors.

Keywords: corporate bonds, government bonds, stock exchange, investors, economic security.

УДК 65.012.23

Рецензент: Куриляк Віталіна Євгенівна, д-р екон. наук, професор кафедри міжнародної економіки Тернопільського національного економічного університету, Україна

В. С. Мазур, М. Я. Городецький

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ АВТОСЕРВІСНИХ ПІДПРИЄМСТВ

В даному дослідженні авторами пропонується розгляд понятійної категорії «автосервісні підприємства», а також впровадження комплексної моделі управління конкурентоспроможністю даних підприємств. Подальші дослідження спрямовані на доопрацювання системи показників і представлення загальної моделі оцінювання конкурентоспроможності підприємства ринку автосервісних послуг. Розглянуто сучасні умови українського автосервісного ринку, його основні типи та характеристики. Проаналізовано динаміку розвитку даних підприємств та їх діяльність за видами економічної діяльності в Україні. Проведено SWOT-аналіз та SPASE-аналіз автосервісного ринку. Висновки містять основні сучасні тенденції розвитку автосервісного ринку.

Ключові слова: автосервісні підприємства, конкурентоспроможність, послуги, якість послуг, оцінка, обслуговування, ціноутворення, споживачі.

В данном исследовании авторами предлагается рассмотрение понятийной категории «автосервисные предприятия», а также внедрение комплексной модели управления конкурентоспособностью данных предприятий. Дальнейшие исследования направлены на доработку системы показателей и представление общей модели оценки конкурентоспособности предприятия рынка автосервисных услуг. Рассмотрены современные условия украинского автосервисного рынка, его основные типы и характеристики. Проанализирована динамика развития данных предприятий и их деятельность по видам экономической деятельности в Украине. Проведен SWOT-анализ и SPASE-анализ автосервисного рынка. Выводы содержат основные современные тенденции развития автосервисного рынка.

Ключевые слова: автосервисное предприятие, конкурентоспособность, услуги, качество услуг, оценка, обслуживание, ценообразование, потребители.

The article deals with concepts of car service companies and implementation of complex model of competitive management at the given companies. The further investigations should be made in the development of the system of indications and presentation of a common model to evaluate car service company competitive ability. Current market conditions of car service, its main types and characteristics in Ukraine have been investigated in the paper. The dynamics of the development of such companies' data and their activity according to economic activity of Ukraine has been analysed. SWOT and SPASE analyses of car service market have been made. Conclusions contain the main modern tendencies of the development of car service market.

Keywords: car service companies, competitiveness, services, quality of services, evaluation, service, pricing, consumers.

УДК 338.3.02

В. В. Македон

ВИЗНАЧЕННЯ ПРІОРИТЕТІВ РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВИХ КОРПОРАЦІЙ НА ОСНОВІ МОДЕЛЕЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

Досліджено формат застосування нейронних мереж в забезпеченні інтелектуального управління організаційним розвитком корпорацій. Розроблено методичний підхід до впровадження комбінаторного штучного інтелекту у функціональні процеси корпоративних структур бізнесу. Запропоновано метод визначення пріоритетних напрямів впровадження когнітивних технологій в межах корпорації.

Ключові слова: промислова корпорація, штучний інтелект, нейронна мережа, нейронні зв'язки, когнітивізація виробничих процесів, напрямки функціонального розвитку.

Исследован формат применения нейронных сетей в обеспечении интеллектуального управления организационным развитием корпораций. Разработан методический подход к внедрению комбинаторного искусственного интеллекта в функциональные процессы корпоративных структур бизнеса. Предложен метод определения приоритетных направлений внедрения когнитивных технологий в рамках корпорации.

Ключевые слова: промышленная корпорация, искусственный интеллект, нейронная сеть, нейронные связи, когнитивизация производственных процессов, направления функционального развития.

The format of the use of neural networks in providing intelligent management of the organizational development of corporations is studied, a methodological approach is developed for introducing combinatorial artificial intelligence into the functional processes of corporate business structures. A method was proposed for identifying priority areas for introducing cognitive technologies within a corporation.

Keywords: industrial corporation, artificial intelligence, neural network, neural connections, cognitiveization of production processes, directions of functional development.

Рецензент: Гринько Тетяна Валеріївна, д-р екон. наук, професор, декан факультету економіки Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, Україна

І. Є. Максютенко

УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ В ІННОВАЦІЙНИХ КОМПАНІЯХ

Досліджено проблеми управління персоналом інноваційних компаній (на прикладі корпорації Google Inc.) та розглянуто основні умови розвитку творчо-креативних компетенцій працівників. Визначено ступінь взаємного впливу інноваційності компанії та її персоналу. Сформовано основні професійні компетенції працівника інноваційної компанії та розроблено рекомендації щодо їх створення.

Ключові слова: технологічний уклад, креативне мислення, персонал, компетенції, інноваційні компанії.

Исследованы проблемы управления персоналом инновационных компаний (на примере корпорации Google Inc.) и рассмотрены основные условия развития творчески-креативных компетенций работников. Определена степень взаимного влияния инновационности компании и ее персонала. Сформированы основные профессиональные компетенции работника инновационной компании и разработаны рекомендации по их созданию.

Ключевые слова: технологический уклад, креативное мышление, персонал, компетенции, инновационные компании.

The problems of HR management of innovative companies are investigated using the example of Google Inc. the basic conditions for creating the development of creative and creative competencies of employees are considered, the degree of mutual influence of innovativeness of the company and its staff is determined. The author has formed the basic professional competence of the employee of the innovative company and developed recommendations for their creation.

Keywords: technological style, creative thinking, staff, competencies, innovative companies.

УДК 330.341.1

Рецензент: Хаджинова Олена Вікторівна, д-р екон. наук, професор, декан економічного факультету ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет», Україна

Ю. І. Манкевич

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

В роботі досліджено сучасний стан інноваційних процесів на підприємствах України; розглянуто перспективи, джерела фінансування інноваційної діяльності; виявлено основні бар'єри й обмеження для інноваційного розвитку.

Ключові слова: інновації, підприємницька діяльність, інноваційний розвиток, Україна.

В работе исследовано современное состояние инновационных процессов на предприятиях Украины; рассмотрены перспективы, источники финансирования инновационной деятельности; выявлены основные барьеры и ограничения для инновационного развития.

Ключевые слова: инновации, предпринимательская деятельность, инновационное развитие, Украина.

The current state of innovation processes at Ukrainian enterprises is studied, prospects and sources of financing for innovation activities are considered, and the main barriers and limitations of innovative development are identified.

Keywords: innovation, business activity, innovative development, Ukraine.

УДК 372.336.1

Рецензент: Катан Людмила Ігорівна, д-р екон. наук, професор, зав. кафедри фінансів, банківської справи та страхування Дніпровського державного аграрно-економічного університету, Україна

Т. І. Олійник

РОЗВИТОК ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ АКТИВНОСТІ В ЕКОНОМІЧНІЙ СИСТЕМІ

Автором розкрита сутність змін економічного середовища, визначено підходи до становлення та розвитку підприємницької діяльності, його місця і ролі в економічній системі взаємовідносин. Запропоновано заходи стимулювання підприємницької активності, інноваційного розвитку та організаційного втілення інновацій.

Ключові слова: підприємництво, підприємницька діяльність, економічна система, ринкова економіка, інноваційна активність.

Автором раскрыта сущность изменения экономической среды, определены подходы к становлению и развитию предпринимательской деятельности, его места и роли в экономической системе взаимоотношений. Предложены меры стимулирования предпринимательской активности, инновационного развития и организационного воплощения инноваций.

Ключевые слова: предпринимательство, предпринимательская деятельность, экономическая система, рыночная экономика, инновационная активность.

The author reveals the essence of changes in the economic environment, defines approaches to the formation and development of business activity, its place and role in the economic system of relationships. Measures of stimulation of entrepreneurial activity, innovative development and organizational realization of innovations are offered.

Keywords: entrepreneurship, entrepreneurial activity, economic system, market economy, innovative activity.

Рецензент: Паршин Юрій Іванович, нсово-економічної безпеки

д-р екон. наук, професор кафедри фінансово-економічної безпеки Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, Україна

Т. М. Остапенко, О. М. Кубецька

РОЗРАХУНКИ ЗА ВИПЛАТАМИ ПРАЦІВНИКАМ: ОБЛІКОВИЙ ТА УПРАВЛІНСЬКИЙ АСПЕКТ

Запропоноване авторське трактування категорії «виплати працівникам». Розроблено варіант моделі аналітичного обліку розрахунків за виплатами працівникам, яка передбачає ведення обліку розрахунків за кожною фізичною особою, формою виплати. Пропонується Інструкцію № 291, щодо рахунку 66 «Розрахунки за виплатами працівникам», доповнити наступними змінами: «Аналітичний облік розрахунків ведеться за кожною фізичною особою». Обгрунтовано запровадження підприємствами субрахунків будь-якого порядку із назвою «Оподатковувані виплати фізичним особам» та «Неоподатковувані виплати ФОП», що передбачають ведення аналітичного обліку розрахунків за кожною особою-виконавцем (громадянином, СПД, ФОП). Набув подальшого розширення механізм зменшення податкових витрат та виплат з оплату праці (робіт, послуг) (використанням праці/робіт фізичних осіб-підприємців за договорами ЦПХ).

Ключові слова: заробітна плата, виплати працівникам, розрахунки, облік, оподаткування, ШПЛ.

Предложенное авторская трактовка категории «выплаты работникам». Разработан вариант модели аналитического учета расчетов по выплатам работникам, которая предусматривает ведение учета расчетов по каждому физическому лицу, форме выплаты. Предлагается Инструкцию № 291, по счету 66 «Расчеты по выплатам работникам» дополнить следующими изменениями: «Аналитический учет расчетов ведется по каждому физическому лицу». Обоснованно введения предприятиями субсчетов любого порядка под названием «Налогооблагаемые выплаты физическим лицам» и «Необлагаемые выплаты ЧП», предусматривающие ведение аналитического учета расчетов по каждом лицу-исполнителю (гражданином, СПД, ФЛП). Получил дальнейшее расширение механизм уменьшения налоговых расходов и выплат по оплате труда (работ, услуг) (использованием труда / работ физических лиц-предпринимателей по договорам ГПХ).

Ключевые слова: заработная плата, выплаты работникам, расчеты, учет, налогообложение, $\Gamma\Pi Д$.

The authors consider major theoretical and practical aspects of accounting for employee benefits given to employees of Ukrainian enterprises (legislative framework, documentation, an account, typical accounting entries, current taxation of benefits). The authors have proposed own definition of a category of employee benefits (it takes into consideration the specificity of enterprise activity and a need for wage labour). The authors have developed a variant of a model of analytical accounting for employee benefits, which takes into consideration the specificity of enterprise activity and contemplates analytical accounting for benefits for each natural person, cash payments, and non-cash/payroll card payments. The authors suggest supplementing the Instruction on Applying the Chart of Accounts for Accounting for Assets, Equity, Obligations, and Transactions of Enterprises and Organizations, which was approved by the Order of The Ministry of Finance of Ukraine as of 30 November 1999 No. 291, in the context of the account 66 «Employee Benefits» by the following changes: «Analytical accounting for employee benefits has to be provided for each natural person». The authors have substantiated implementing subgroups of accounts of any level

called «Taxable Benefits in Favor of Natural Persons» and «Non-Taxable Benefits in Favor of Sole Proprietors», which contemplate analytical accounting for employee benefits for each person (a citizen, sole proprietor). The authors have enhanced a mechanism for reducing tax expenses for remuneration payments (payments for works and services) (the use of labour/works of sole proprietors on the basis of civil law contracts).

Keywords: salary, current employee benefits, remuneration payments, accounting, taxation.

УДК 519.8

С. О. Острянин, О. Г. Яковенко

МОДЕЛЮВАННЯ РЕКЛАМНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ НЕКЕРОВАНИХ ФАКТОРІВ ПОПИТУ

Авторами розглянуто проблему прогнозування обсягів продажів підприємства в ринкових умовах. Запропоновано спосіб урахування некерованих факторів попиту за допомогою використання штучної нейронної мережі.

Ключові слова: рекламна діяльність, нейронна мережа, прогнозування попиту.

Авторами рассмотрена проблема прогнозирования объемов продаж предприятия в условиях рынка. Предложен способ включения неуправляемых факторов спроса путем использования искусственной нейронной сети.

Ключевые слова: рекламная деятельность, нейронная сеть, прогнозирование спроса.

Authors address the problem of forecasting sales of an enterprise in market conditions, a way of considering uncontrolled demand factors by use of artificial neural network is proposed.

Keywords: advertising activity, neural network, demand forecasting.

УДК 338.4:179:8

Р. А. Павлов, Т. С. Павлова, А. Г. Лемберг

НЕПРАВДА ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ ЛЕГІТИМНОСТІ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР

Розглянуто природу взаємозв'язку між неправдою та легітимністю в організаційному контексті при здійсненні підприємницької діяльності. Визначено роль, яку відіграє легітимність у конкурентоспроможності суб'єктів підприємництва (особливо новостворених) на ринку, а також представлені стратегії реагування на її дефіцит. Обгрунтовано, що незважаючи на несумісність з фундаментальними основами легітимності, неправда здатна виступати для підприємницьких структур інструментом створення деякої подоби організаційної легітимності, що в свою чергу часто дає змогу заручитися підтримкою зацікавлених осіб (зокрема, інвесторів) та відкрити доступ до необхідних для розвитку бізнесу можливостей і ресурсів.

Ключові слова: суб'єкт підприємництва, дефіцит легітимності, неправда, організаційна легітимність, конкурентоспроможність.

Рассмотрена природа взаимосвязи между ложью и легитимностью в организационном контексте при осуществлении предпринимательской деятельности. Определена роль, которую играет легитимность в конкурентоспособности субъектов предпринимательства (особенно

вновь созданных) на рынке, а также представлены основные стратегии реагирования на её дефицит. Обосновано, что несмотря на несовместимость с фундаментальным основами легитимности, ложь способна выступать для предпринимательских структур инструментом создания некого подобия организационной легитимности, что в свою очередь часто позволяет заручиться поддержкой заинтересованных лиц (в частности, инвесторов) и открыть доступ к необходимым для развития бизнеса возможностям и ресурсам.

Ключевые слова: субъект предпринимательства, дефицит легитимности, ложь, организационная легитимность, конкурентоспособность.

The article examined the nature of the relationship between lies and legitimacy in an organizational context in the implementation of entrepreneurial activities. It is specified the role that legitimacy plays in the competitiveness of business entities (especially newly created ones) in the market is determined, and the main strategies for responding to its deficit. It is proved that, despite the incompatibility with the fundamental foundations of legitimacy, a lie can act as an instrument for entrepreneurial structures to create a semblance of organizational legitimacy, which in turn, often allow to enlist the support of interested parties (in particular, investors) and open access to those necessary for business development capabilities and resources.

Keywords: business entity, deficit of legitimacy, lies, organizational legitimacy, competitiveness.

УДК 334.021: 338.48

Рецензент: Македон Вячеслав Владиславович, д-р екон. наук, доцент, професор кафедри міжнародної економіки і світових фінансів Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, Україна

В. Є. Редько, В. А. Сливенко

ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО В ТУРИЗМІ

Вивчений міжнародний досвід щодо застосування державно-приватного партнерства в туристичному секторі економіки. Визначено особливості й системні проблеми впровадження механізму державно-приватного партнерства в туристичну галузь України. Окреслено умови ефективної імплементації державно-приватного партнерства й стратегічні переваги для партнерів в туризмі.

Ключові слова: державно-приватне партнерство, туристична діяльність, кластер, стратегічний розвиток дестинації.

Изучен международный опыт применения государственно-частного партнерства в туристическом секторе экономики. Определены особенности и системные проблемы внедрения механизма государственно-частного партнерства в туристическую отрасль Украины. Очерчены условия эффективной имплементации государственно-частного партнерства и стратегические преимущества для партнеров в туризме.

Ключевые слова: государственно-частное партнерство, туристическая деятельность, кластер, стратегическое развитие дестинации.

The international experience of applying public-private partnership in the tourism sector of the economy is studied. The peculiarities and systemic problems of introduction of the mechanism of public-private partnership in the tourism industry of Ukraine are determined. Conditions of effective implementation of public-private partnership and strategic advantages for tourism partners are outlined.

Keywords: public-private partnership, tourist activity, cluster, strategic development of the destination.

Рецензент: Колосов Андрій Миколайович, д-р екон. наук, професор, професор кафедри менеджменту Луганського національного університету імені Тараса Шевченка, Україна

О. С. Савченко

АКТУАЛІЗАЦІЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА ЯК ЧИННИКА ФІНАНСОВОЇ СПРОМОЖНОСТІ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Показано нову роль, яку відіграє підприємництво у забезпеченні фінансової спроможності створюваних об'єднаних територіальних громад (ОТГ), перетворюючись в основних платників до бюджетів громад єдиного податку, земельного податку, а також частини податків на доходи фізичних осіб. На основі дослідження автором доведено, що зі збільшенням частки землі у розрахунку на одну особу збільшується діапазон показника власних доходів ОТГ у розрахунку на одного мешканця.

Ключові слова: підприємництво, адміністративна реформа, об'єднана територіальна громада, спроможність громади, фермерське господарство.

Показана новая роль, которую играет предпринимательство в обеспечении финансовой состоятельности создаваемых объединенных территориальных громад (ОТГ), превращаясь в основных плательщиков в бюджеты громад единого налога, земельного налога, а также части налогов на доходы физических лиц. На основе исследования автором доказано, что с увеличением доли земли в расчете на одного человека увеличивается диапазон показателя собственных доходов ОТГ в расчете на одного жителя.

Ключевые слова: предпринимательство, административная реформа, объединенная территориальная громада, состоятельность громады, фермерское хозяйство.

The new role that entrepreneurship plays in ensuring the financial viability of the created united territorial communities (OTG) is shown, turning into the main payers into their budgets of single tax, land tax, and also part of taxes on personal income. Based on the study, the author proved that with an increase in the share of land per person, the range of the OTG own income indicator per capita increases.

Keywords: entrepreneurship, administrative reform, united territorial community, community viability, farming.

УДК 336.714

І. Є. Семенча, В. В. Хацько

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДІЛЬНОСТІ КРЕДИТНИХ СПІЛОК УКРАЇНИ

Досліджено проблематику неприбутковості кредитних спілок, основні їх види та ключові принципи діяльності. Авторами запропонована класифікація даних фінансово-кредитних установ і сформовано комплекс базових принципів їх діяльності.

Ключові слова: кредитна спілка, кредитний кооператив, класифікація, принципи.

Исследованы проблематика неприбыльности кредитных союзов, основные їх виды и ключевые принципы деятельности. Авторами предложена классификация данных финансовокредитных учреждений и сформирован комплекс базовых принципов их деятельности.

Ключевые слова: кредитный союз, кредитный кооператив, классификация, принципы.

The problems of nonprofitability of credit unions, their main types and key principles of activity were researched. The authors proposed a classification of these financial and credit institutions and formed a set of basic principles for their activities.

Keywords: credit union, credit cooperative, classification, principles.

УДК 37.07:005.95/.96

Рецензент: Брітченко Ігор Геннадійович, д-р екон. наук, професор, академік Академії економічних наук України, професор кафедри фінансів і банківської справи Ужгородського національного університету, Україна

В. В. Стрюков

ПІДХОДИ ДО ВПРОВАДЖЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В МЕДИЧНИХ КОЛЕДЖАХ

У матеріалі розглянуто питання управління та вибору стратегії в навчальному закладі. Проаналізовано освітні проблеми зарубіжних і вітчизняних медичних коледжів з точки зору зовнішніх та внутрішніх факторів впливу на вибір стратегії управління. Розглянуто основні виклики часу і їх складові, та доведено, що вони мають вплив один на одного. Визначена роль керівника навчального закладу в системі стратегічного управління.

Ключові слова: реформа освіти, медична реформа, виклик часу, проблеми освіти, управління, недоліки та переваги.

В материале рассмотрены вопросы управления и выбора стратегии в учебном заведении. Проанализированы образовательные проблемы зарубежных и отечественных медицинских колледжей с точки зрения внешних и внутренних факторов влияния на выбор стратегии управления. Рассмотрены основные вызовы времени и их составляющие, и доказано, что они влияют друг на друга. Определена роль руководителя учебного заведения в системе стратегического управления.

Ключевые слова: реформа образования, медицинская реформа, вызов времени, проблемы образования, управление, недостатки и преимущества.

This article addresses the issues of management and strategy selection in an educational setting. The educational problems of foreign and domestic medical colleges in terms of external and internal factors influence the choice of management strategy are analyzed. The main challenges of time and their components have been identified and proved to have an impact on each other. The role of the head of the educational institution in the system of strategic management.

Keywords: reform of education, medical reform, the challenge of time, problems of education, management, disadvantages and benefits.

Рецензент: Шевцова Олена Йосипівна, д-р екон. наук, професор, зав. кафедри фінансів, банківської справи та страхування Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара, Україна

В. Д. Хурдей

УПРАВЛІННЯ КОМЕРЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ ОПТОВОЇ ТОРГІВЛІ НА ЗАСАДАХ ЦІННІСНИХ ПРІОРИТЕТІВ

Автором викладено результати дослідження стосовно визначення цінності як критерію управлінських рішень, а також обґрунтування основних ціннісних пріоритетів для підприємств оптової торгівлі та визначення напрямів удосконалення управління комерційною діяльністю підприємства з урахуванням ціннісних пріоритетів спрямованих на підвищення ефективності та забезпечення економічних інтересів підприємств оптової торгівлі.

Ключові слова: оптова торгівля, комерційна діяльність, ціннісні пріоритети, комерційні цінності, управління комерційною діяльністю.

Автором изложены результаты исследования по определению ценности в качестве критерия управленческих решений, а также обоснование основных ценностных приоритетов для предприятий оптовой торговли и определение направлений совершенствования управления коммерческой деятельностью предприятия с учетом ценностных приоритетов направленных на повышение эффективности и обеспечение экономических интересов предприятий оптовой торговли.

Ключевые слова: оптовая торговля, коммерческая деятельность, ценностные приоритеты, коммерческие ценности, управление коммерческой деятельностью.

The author presents the results of the research regarding the determination of value as a criterion for managerial decisions, as well as the substantiation of the main value priorities for wholesale trade enterprises and the definition of directions for improving the management of commercial activity of the enterprise, taking into account the value priorities aimed at improving the efficiency and economic interests of enterprises.

Keywords: wholesale, commercial activity, value priorities, commercial values, management of commercial activity.

УДК 334.78

Рецензент: Логутова Тамара Григорівна, д-р екон. наук, професор, зав. кафедри «Інноватики та управління» ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет», Україна

Г. О. Швець

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Автором запропоновано власне визначення сутності соціального підприємництва; розглянуто історичні аспекти розвитку соціального підприємництва; охарактеризовано декілька підходів, які визначають особливості соціального підприємництва; наведено порівняльну характеристику соціального та класичного підприємництва; розглянуто національні моделі

соціального підприємництва; визначено сучасний стан соціального підприємництва в Україні.

Ключові слова: соціальне підприємництво, класичне підприємництво, національна модель, соціальні підприємства.

Автором предложено собственное определение сущности социального предпринимательства; рассмотрены исторические аспекты развития социального предпринимательства; охарактеризовано несколько подходов, которые определяют особенности социального предпринимательства; приведена сравнительная характеристика социального и классического предпринимательства; рассмотрены национальные модели социального предпринимательства; определено современное состояние социального предпринимательства в Украине.

Ключевые слова: социальное предпринимательство, классическое предпринимательство, национальная модель, социальные предприятия.

The author offers his own definition of the essence of social entrepreneurship; considers the historical aspects of the development of social entrepreneurship; describes several approaches that determine the features of social entrepreneurship; gives a comparative characteristic of social and classical entrepreneurship; examines national models of social entrepreneurship; defines the current state of social entrepreneurship in Ukraine.

Keywords: social entrepreneurship, classical entrepreneurship, national model, social enterprises.

УДК 336.276

О. Й. Шевцова, Т. В. Грама, К. О. Біла

ДЕФІЦИТ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ЯК ФАКТОР БЮДЖЕТНОЇ БЕЗПЕКИ

Уточнено природу дефіциту державного бюджету на основі узагальнення понятійних і сутнісних визначень, а також з урахуванням умов його виникнення як фактору бюджетної безпеки. Досліджено передумови появи бюджетного дефіциту, особливості його регулювання, управління дефіцитом бюджету в Україні. Запропоновано застосування нормативів до структури витрат боргових коштів за напрямами їх використання, а також створення цільового фонду для покриття дефіцитних «розривів».

Ключові слова: борг, тенденції, безпека, інструменти, джерела

Уточнена природа дефицита государственного бюджета на основе обобщения понятийных и сущностных определений, а также с учетом условий его возникновения как фактора бюджетной безопасности. Исследованы предпосылки появления бюджетного дефицита, особенности его регулирования, управления дефицитом бюджета в Украине. Предложено применение нормативов в отношении структуры расходов долговых средств по направлениям их использования, а также создание целевого фонда для покрытия дефицитных «разрывов».

Ключевые слова: долг, тенденции, безопасность, инструменты, источники

The nature of the state budget deficit on the basis of generalization of conceptual and essential definitions as a factor budget security is specified in the article. The characteristics of budget deficit emergence and its regulation in Ukraine are investigated. It is suggested to apply normative values to the structure of directions of use of debt funds. It is necessary to establish regulatory limits that would set the structure of debt revenues between investing in innovative projects and between consumer goals to address budget deficits.

Keywords: debt, trends, security, instruments, sources

Рецензент: Яровенко Тетяна Сергіївна, д-р екон. наук, доцент, в. о. зав. кафедри економіки та управління національним господарством, Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, Україна

В. С. Яковенко

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ІНФРАСТРУКТУРНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОСИСТЕМИ СТАРТАПІВ В УКРАЇНІ

Досліджено особливості організаціно-інфраструктурного забезпечення екосистеми стартапів в Україні, систематизовано елементи та актуалізовано сучасний стан екосистеми стартапів. Розкриті зовнішні перешкоди та внутрішні ризики, які виникають на етапі реалізації стартапів, наведена система показників та встановлені тенденції розвитку екосистеми стартапів України.

Ключові слова: стартап, екосистема, підприємництво, інновації, бізнес-інкубатор, бізнес-янгол.

Исследованы особенности организационно инфраструктурного-обеспечения экосистемы стартапов в Украине, систематизированы элементы и актуализировано состояние экосистемы стартапов. Раскрыты внешние барьеры и внутренние риски, возникающие на этапе реализации стартапов, приведена система показателей и определены тенденции развития экосистемы на национальном уровне Украины.

Ключевые слова: стартап, экосистема, предпринимательство, инновации, бизнес-инкубатор, бизнес-ангел.

The features of organizational and infrastructure support of the startup ecosystem in Ukraine are studied, the elements are systematized and the state of the startup ecosystem is updated. External barriers and internal risks that arise at the start-up implementation stage are disclosed, a system of indicators is provided, and trends in ecosystem development at the national level of Ukraine are identified.

Keywords: startup, ecosystem, entrepreneurship, innovation, business incubator, business angel.

УДК 338.242:658.26

Т. С. Яровенко

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ

Систематизовано категорійно-термінологічний апарат енергетичного менеджменту підприємства та конкретизовано економічну сутність цих понять.

Ключові слова: енергозбереження, енергоефективність, енергоємність, показники, стратегія.

В статье систематизирован категорийно-терминологический аппарат энергетического менеджмента предприятия и конкретизирована экономическая сущность этих понятий.

Ключевые слова: энергосбережение, энергоэффективность, энергоемкость, показатели, стратегия.

The categorical and terminological apparatus of the enterprise's energy management is systematized and the economic essence of these concepts is specified.

Keywords: energy saving, energy efficiency, energy intensity, indicator, strategy.